KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 21.6.2006
KOM(2006) 325 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1998/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli

ÚVOD

Účelem tohoto sdělení je přezkoumat, jak členské státy provedly směrnici 1998/6/ES o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli. Zaměřuje se pouze na tuto otázku, která by se měla stát předmětem veřejné konzultace. Všechny zúčastněné strany se vyzývají, aby Evropské komisi předložily odpovědi do dne 1. září 2006. Zasílejte prosím své připomínky (označené nápisem „První konzultace o směrnici o označování cen“) na adresu:

Evropská komise

Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele

Rue de la Loi, 200

B-1049 Brusel

Belgie

nebo e-mailem na adresu: SANCO-B2@ec.europa.eu

Odpovědi a připomínky budou zveřejněny na internetových stránkách Evropské komise, pokud si odesílatel nebude výslovně přát jinak. Po skončení období vyhrazeného pro konzultace Komise vyhodnotí, zda je třeba uspořádat veřejné slyšení, na němž by se dále projednaly otázky uvedené dále v této zprávě.

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1998/6/ES ze dne 16. února 1998o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli

(Text s významem pro EHP)

OBSAH

1. Úvod 4
2. Hlavní ustanovení směrnice 4
3. Varianty právní úpravy 5
3.1. Obecná povinnost a její hranice 5
3.2. Jednotková cena: výjimečné případy 6
3.3. Jednotková cena: pozitivní seznamy 7
4. Požadavky na zřetelnost označování 7
5. Reklama 8
6. Drobné maloobchodní podniky 9
7. Závěry 10

Příloha - OTÁZKY KE KONZULTACÍM 12

1. ÚVOD

Všechny členské státy přijaly ve svých vnitrostátních právních předpisech opatření, kterými se provádí směrnice 98/6/ES o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli. Tímto dokumentem chce Komise podat zprávu o uplatňování této směrnice podle článku 12 uvedené směrnice.

V tomto stadiu však Komise nepovažuje za vhodné předkládat jakýkoliv návrh podle článku 12 uvedené směrnice. Komise ve skutečnosti nemá žádné důkazy, že současné rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy o označování cen vedou ke vzniku významných překážek na vnitřním trhu, které by opravňovaly k regulačnímu zásahu. O této otázce se rozhodne na základě konzultací.

Podle směrnice by měl návrh v oblasti označování cen přihlédnout zejména ke zkušenostem získaným při používání této směrnice drobnými maloobchodními podniky, které se týkají mimo jiné technologického vývoje a zavedení jednotné měny (14. bod odůvodnění). Ve snaze poskytnout této akci pevné vědomostní základy a v souladu se zásadou zlepšování právních předpisů Komise ještě před rozšířením vypracovala studii omezenou na 15 starých členských států, která se zaměřila na zhodnocení skutečného dopadu ustanovení článku 6 a jejich uplatňování na drobné maloobchodní podniky, fungování vnitřního trhu a celkovou úroveň ochrany spotřebitelů[1]. Tato starší studie vhodně zdůrazňuje různé aspekty pro konzultace o uvedené směrnici.

Komise má v úmyslu konzultovat dopad směrnice na vnitřní trh a na celkovou úroveň ochrany spotřebitelů se zúčastněnými stranami. Některé z těchto otázek, které bude potřeba projednat v průběhu přezkumu, jsou uvedeny v příloze. Na základě výsledků konzultací a probíhajícího přezkumu spotřebitelského acquis Komise zváží potřebu dalších legislativních iniciativ v oblasti označování cen. Přezkum směrnice o označování cen je v souladu s cíli zlepšování právních předpisů, které Komise sleduje v rámci úsilí o zjednodušení právního prostředí.

2. HLAVNÍ USTANOVENÍ SMĚRNICE

Hlavním účelem uvedené směrnice je zajistit, aby prodejní cena a cena za měrnou jednotku (jednotková cena) byla vyznačena na všech výrobcích nabízených obchodníky spotřebitelům, aby se tak zlepšila informovanost spotřebitelů a usnadnilo porovnávání cen. Prodejní cena musí být jednoznačná, snadno rozpoznatelná a dobře čitelná (článek 4).

Oblast působnosti směrnice je omezena na výrobky. Směrnice sice neobsahuje definici pojmu „výrobky“, je však možné ho vyložit s odkazem na jiná ustanovení acquis[2] jako výraz zahrnující všechno movité zboží. Směrnice se tedy nevztahuje na služby[3].

---

[1] „Hodnocení směrnice 98/6/ES o ochraně spotřebitelů při označování jednotkových cen výrobků nabízených spotřebiteli“ (Appraisal of Directive 98/6/EC on consumer protection in the indication of unit prices of products offered to consumers), studie vypracovaná organizací EIM Business & Policy Research.

[2] Např. článek 2 směrnice 85/374/EHS o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky.

Povinnost označovat prodejní cenu a jednotkovou cenu na všech výrobcích nabízených obchodníky spotřebitelům má obecnou platnost. Ustanovení čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice však povoluje členským státům odchýlit se od této obecné povinnosti u výrobků dodávaných během poskytování služby, dražeb a prodejů uměleckých děl a starožitností. Použijí-li členské státy tuto odchylku, mohou rozhodnout, že se nemusí označit ani prodejní cena, ani jednotková cena.

Ustanovení čl. 3 odst. 3 uvádí, že u výrobků volně ložených, tj. takových, které nejsou v hotovém balení a které se měří v přítomnosti spotřebitele, nemusí být uvedena prodejní cena. Protože prodejní cenu těchto výrobků nelze určit, dokud spotřebitel neuvede, jaké množství výrobku požaduje, označuje se pouze jednotková cena.

Podle čl. 3 odst. 1 jednotkovou cenu není nutné uvádět, pokud je shodná s cenou prodejní (např. když se množství baleného výrobku rovná jedné měrné jednotce). Kromě toho podle článku 5 mohou členské státy osvobodit od povinnosti označovat jednotkovou cenou výrobky, u kterých to není vzhledem k povaze nebo účelu výrobků vhodné nebo kde by to mohlo vést k záměně.

Od povinnosti označit jednotkovou cenu mohou členské státy na přechodné období upustit také tehdy, pokud by představovala pro určité drobné maloobchodní podniky nadměrné zatížení vzhledem k počtu prodávaných výrobků, k prodejní ploše, k povaze místa prodeje a ke zvláštním podmínkám prodeje, kdy výrobek není spotřebiteli přímo dostupný, anebo k některým formám podniku, jako některé druhy podomního prodeje (článek 6). Tuto odchylku nelze vztahovat na jednotkovou cenu volně ložených výrobků prodávaných těmito podniky.

A konečně směrnice stanoví, že členské státy mohou omezit maximální počet cen, které mají být označeny (článek 4), aby byla zajištěna transparentnost režimu v průběhu zavádění eura (13. bod odůvodnění).

Článek 10 uvedené směrnice obsahuje ustanovení o minimální požadované harmonizaci, které nebrání členským státům přijmout nebo zachovat ustanovení, která jsou z hlediska informovanosti spotřebitelů a porovnání cen výhodnější, pokud jsou v souladu se Smlouvou.

3. VARIANTY PRÁVNÍ ÚPRAVY

3.1. Obecná povinnost a její hranice

Obecná povinnost označovat prodejní a jednotkové ceny může výrazně zlepšit možnost spotřebitelů posuzovat a porovnávat ceny a na základě poskytnutých informací a jednoduchého porovnávání se při koupi kvalifikovaně rozhodnout, a podporovat tak soutěž mezi podniky a výrobky. Může se však ukázat, že u některých kategorií výrobků není označování prodejních a jednotkových cen možné nebo vhodné, protože jejich cena může být určena pouze v průběhu jednání, nebo protože je nelze snadno porovnat s jinými výrobky stejného druhu. Proto směrnice umožňuje členským státům neuplatňovat tuto obecnou povinnost stanovenou v čl. 3 odst. 1 u výrobků dodávaných během poskytování služby (např.

---

[3] Prováděcí opatření přijatá některými členskými státy jsou však rovněž použitelná na služby: jedná se o Belgii, Německo, Lucembursko, Portugalsko, Českou republiku, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litvu, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

cenu šamponu používaného při poskytování kadeřnických služeb), dražeb a prodejů uměleckých děl a starožitností.

Možnosti vyjmout tyto výrobky z obecné povinnosti označování prodejní a jednotkové ceny se rozhodly nevyužít pouze Francie a Finsko. Ve Švédsku se výjimka ze zákona omezuje na výrobky prodávané v dražbě a podobnými postupy. V Maďarsku jsou výrobky prodávané v dražbě osvobozeny od povinnosti označování prodejní a jednotkové ceny jedině tehdy, jestliže je v dražební vyhlášce určena jejich vyvolávací cena. V Belgii jsou osvobozeny výrobky dodávané v průběhu poskytování služby a ty, které jsou prodávány veřejnými postupy. Polské právní předpisy stanoví, že cena zboží může být zahrnuta v ceně služby: to znamená, že neexistuje povinnost označovat samostatně prodejní a jednotkové ceny zboží dodávaného v průběhu služby. V Lucembursku je osvobození u uměleckých děl a starožitností možné jedině tehdy, jestliže tyto výrobky nesou jasné označení, které umožňuje jejich identifikaci v ceníku, který musí být vystaven v obchodě a přístupný spotřebitelům. Ostatní členské státy tuto odchylku využívají v plné míře.

3.2. Jednotková cena: výjimečné případy

Směrnice uznává, že u některých výrobků by povinnost označit jednotkovou cenu nebyla vhodná nebo by mohla vést k záměně, například pokud označení množství není z hlediska porovnání ceny významné, nebo pokud jsou různé výrobky uváděny na trh ve stejném balení (10. bod odůvodnění). Proto čl. 5 odst. 1 umožňuje členským státům osvobodit tyto výrobky od povinnosti označení jednotkové ceny.

Od povinnosti označení jednotkové ceny osvobodily některé druhy zboží všechny členské státy. Velká většina členských států určila některé kategorie výrobků, u nichž nemusí být jednotková cena vyznačena. Švédské právní předpisy neobsahují seznam vyňatých výrobků, ale stanoví, že není třeba udávat jednotkovou cenu, pokud vzhledem k povaze nebo účelu výrobku lze předpokládat, že by takové označení bylo bezvýznamné nebo by mohlo vést k záměně. Maltské a polské právní předpisy neuvádějí seznam kategorií vyňatých výrobků, ale zmocňují příslušné orgány, aby stanovily výjimky z obecné povinnosti označování jednotkové ceny. A konečně, prováděcí opatření přijatá Kyprem, Lotyšskem a Litvou uvádějí krátké otevřené seznamy s příklady výrobků, na něž se povinnost nevztahuje.

Členské státy si zvolily kategorie zboží osvobozeného od obecné povinnosti označovat jednotkovou cenu podle velmi odlišných kritérií. Většina vnitrostátních prováděcích předpisů v návaznosti na příklady uváděné v preambuli směrnice osvobozuje od povinnosti výrobky zahrnující směs různých položek prodávaných v jednom balení. Uvádění jednotkové ceny je rovněž obecně považováno za zbytečné u zboží prodávaného v množství pod stanoveným limitem (v rozmezí od 5 g nebo 5 ml na Kypru a v Litvě po 100 g nebo 100 ml v Lucembursku). Několik členských států osvobodilo některé nebo všechny výrobky prodávané v prodejních a pouličních automatech. Ve Spojeném království a Estonsku jsou výrobky v hotovém balení v stálém množství nabízené k prodeji v automatech osvobozeny od povinnosti označování jednotkové ceny podle vnitrostátních ustanovení transponujících článek 6 uvedené směrnice.

V řadě případů seznam vyňatých výrobků zahrnuje také výrobky prodávané jednotlivě k okamžité spotřebě (jako je zmrzlina), hotová jídla sestávající z různých výrobků, zahuštěné nebo sušené potraviny, k nimž se před spotřebou musí přidat voda a/nebo jiné přísady, výrobky prodávané po kusech a na zvláštních prodejních akcích, na nichž se za snížené ceny prodávají potraviny, kterým končí doporučené datum prodeje. Dánsko, Finsko, Estonsko a

Slovensko výslovně osvobodily od povinnosti označování jednotkové ceny výrobky, které nelze rozdělit, aniž by se tím změnila jejich kvalita nebo povaha a u nichž se nepožaduje označení čisté hmotnosti.

Další výjimky jsou konkrétnější. Dánské právní předpisy například osvobozují nebalené rohlíky a jemné pečivo; Estonsko vyjímá čokoládové figurky a vajíčka s překvapením, dále ranou čerstvou zeleninu, kuchyňské byliny v nádobách, osvěžovače dechu a žvýkačky. Švédsko uděluje výjimku na čokoládová vajíčka, dekorační cukrovinky a pečivo a cukrářské výrobky. V Nizozemsku, Estonsku a Slovinsku se jednotková cena nemusí vyznačovat na výrobcích sloužících k výzdobě oken. Polsko vyjímá květiny a rostliny, živá zvířata, nebalené potraviny, které se prodávají po kusech, zboží obvykle prodávané ve velkém množství, dále zboží nabízené k prodeji mimo prodejní prostory podniku nebo na zvláštních trzích a zboží, jehož prodejní cena je menší než 4 zloté. V Řecku se výjimka vztahuje na kosmetiku, parfémy a toaletní potřeby; v Německu na nápoje a žvýkací tabák; a konečně ve Španělsku na víno a lihoviny s ověřeným označením původu nebo typickým zeměpisným označením.

3.3. Jednotková cena: pozitivní seznamy

Aby členské státy usnadnily použití pravidel obchodníkům a příslušným orgánům, mohou v souladu s čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice vypracovat seznam nepotravinářských výrobků nebo kategorií výrobků, na něž se i nadále vztahuje povinnost označit jednotkovou cenu.

Možnosti vypracovat podle čl. 5 odst. 2 seznam nepotravinářských výrobků nebo kategorií výrobků, na něž se i nadále vztahuje povinnost označit jednotkovou cenu, využilo jen několik členských států. Francie, Belgie a Lucembursko uzákonily rozsáhlé pozitivní seznamy nepotravinářských výrobků. Dánsko a Finsko mají seznamy, které obsahují jak potravinářské, tak nepotravinářské položky. Estonské právní předpisy stanoví, že jednotková cena musí být vyznačena jako cena za položku u papírových ubrousků, kapesníků, plen a dámských hygienických potřeb. A konečně rakouské právní předpisy neobsahují seznam nepotravinářských výrobků, na nichž musí být i nadále uvedena jednotková cena, ale zmocňují k určení těchto výrobků příslušné orgány.

4. POŽADAVKY NA ZŘETELNOST OZNAČOVÁNÍ

Směrnice stanoví, že prodejní a jednotková cena musí být jednoznačné, snadno rozpoznatelné a dobře čitelné (článek 4). Zejména musí prodejní a jednotková cena představovat konečnou cenu výrobku (za jednotku nebo za dané množství), která zahrnuje DPH a všechny ostatní daně (článek 2).

Všechny členské státy provedly článek 4 uvedené směrnice správně a řada jich zavedla do svých vnitrostátních právních předpisů další konkrétní ustanovení týkající se postupů tvorby cen a jejich označování. Dánsko, Finsko, Švédsko a Francie stanoví, že žádné označení by nemělo vzbuzovat nejistotu, ke kterému z výrobků se cena vztahuje. Španělské právní předpisy stanoví, že prodejní a jednotkové ceny musí být umístěny ve stejném zorném poli, zatímco Řecko požaduje, aby byly stejně velké. V Lucemburku by restaurace, bary a všechna zařízení podávající jídlo a nápoje měly udávat prodejní cenu včetně služby.

Smyslem článku 4 je poskytnout spotřebiteli jednotné a průhledné informace. Směrnice však uznává, že transparentnost chystaného režimu označování cen může být ohrožena přechodem na euro, protože spotřebitelé by se mohli setkat s několika cenovkami u stejného výrobku.

Proto čl. 4. odst. 1 umožňuje členským státům stanovit, že maximální počet cen, které mají být označeny, bude omezen.

Omezení podle čl. 4 odst. 1 zavedlo pouze několik členských států, jmenovitě Francie, Itálie a Lucembursko. Tato omezení byla použitelná pouze v přechodném období, kdy bylo zaváděno euro. Výjimku pro drobné prodejce udělala konkrétně Itálie; Lucembursko určilo datum, kdy se všechna označení cen musela změnit z místní měny na euro; Francie stanovila, že prodejní cena má být uvedena jak v národní měně, tak v eurech, zatímco jednotková cena musí být uvedena v národní měně až do určitého data a poté v eurech.

V současné době se zdá, že v žádném z členských států nejsou v platnosti pravidla omezující maximální počet cen, které mají být označeny, třebaže nelze vyloučit, že až nové země přijmou euro, mohou se rozhodnout, že přijmou v této věci zvláštní předpisy. Je třeba uvést, že Francie, Malta a Polsko přijaly pravidla, podle nichž stejné výrobky prodávané za stejnou cenu a vystavené společně mohou nést jedno označení prodejní a jednotkové ceny. Tato pravidla však povolují – spíše než stanoví – omezení maximálního počtu cen, které mají být označeny.

5. REKLAMA

Povinnost označit jednotkovou cenu se vztahuje rovněž na kteroukoli reklamu, jež uvádí prodejní cenu výrobku, na který se směrnice vztahuje, jak stanoví čl. 3 odst. 4. Z tohoto ustanovení nevyplynul při provádění žádný zvláštní problém. Je však třeba uvést, že Spojené království se rozhodlo osvobodit od povinnosti označovat jednotkovou cenu reklamu, která se vysílá v televizi, promítá v kině nebo v malé prodejně.

Ustanovení čl. 3 odst. 4 nařizuje reklamě na spotřební výrobky zvláštní obsah, který bude potřeba sladit s obecnými pravidly směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách. Podle čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice je obchodní praktika považována za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil. Ustanovení čl. 7 odst. 5 dále upřesňuje, že požadavky na informace stanovené právními předpisy ES v souvislosti s obchodní komunikací, včetně reklamy a uvádění na trh, jsou považovány za podstatné. Ustanovení čl. 3 odst. 4 směrnice o označování cen je výslovně citováno v příloze II směrnice o nekalých obchodních praktikách: neoznačení jednotkové ceny v reklamě na spotřební výrobky, na které se vztahuje směrnice o označování cen, proto samo o sobě znamená porušení směrnice o nekalých obchodních praktikách.

Komise si je vědoma, že nedostatečné sjednocení oblastí působnosti vnitrostátních prováděcích opatření může způsobit, že některé reklamy na určité kategorie výrobků by mohly podléhat povinnosti označit jednotkovou cenu pouze v některých členských státech, ale v jiných ne. Komise má v plánu si ověřit, zda by tato okolnost mohla bránit dosažení cílů sjednocení trhu a ochrany spotřebitele, o které usiluje prostřednictvím úplné harmonizace pravidel o nekalých obchodních praktikách na úrovni EU.

6. DROBNÉ MALOOBCHODNÍ PODNIKY

Směrnice uznává, že pro některé drobné maloobchodní podniky by povinnost označit jednotkovou cenu mohla někdy představovat nadměrné zatížení vzhledem k počtu prodávaných výrobků, k prodejní ploše, k povaze místa prodeje anebo k formě podniku (jako jsou některé druhy podomního prodeje). Článek 6 proto umožňuje členským státům osvobodit od povinnosti označení jednotkové ceny zboží prodávané v těchto podnicích s výjimkou výrobků volně ložených. Toto osvobození je možné pouze na přechodné období, které určí členské státy.

Několik členských států se rozhodlo provést tuto odchylku pro drobné maloobchodní podniky, jak je uvedena v článku 6 uvedené směrnice. Kritéria zvolená vnitrostátními zákonodárnými orgány ke stanovení oblasti působnosti této odchylky však nejsou jednotná. Většina členských států bere v úvahu celkovou prodejní plochu a stanoví nejnižší hranici, pod níž povinnost označit jednotkovou cenu už neplatí. Příslušná hranice se pohybuje v rozpětí od 50 m^2 v Řecku po 500 m^2 ve Slovinsku.

Některé členské státy zvolily možnost nevztahovat povinnost označit jednotkovou cenu na obchody s pultovým prodejem (na rozdíl od samoobslužných prodejen): tak je tomu například v Nizozemsku, Slovensku a Řecku (tam pouze u hotově balených potravin a nápojů). Ve Francii je odchylka možná pouze u nesamoobslužných maloobchodních prodejen s prodejní plochou nepřesahující 120 m^2.

Rakousko připouští výjimku u živnostníků, kteří nemají více než devět zaměstnanců, a obchodníků s vlastním podnikem s maximálním počtem 50 zaměstnanců. Obchodníci s nejvýše pěti zaměstnanci pracujícími na plný pracovní úvazek jsou od povinnosti osvobozeni také v Nizozemsku. Irská prováděcí opatření nevztahují povinnost na podniky, v nichž obchodník nevyužívá zařízení na tisk regálových štítků a snímání čárových kódů. Zvláštní odchylky také existují v Nizozemsku u výrobků prodávaných doma u stálých zákazníků, ve vozidlech či na trhu na ulici nebo na vodě.

Podomní obchodníci nepodléhají povinnosti označovat jednotkovou cenu v Rakousku, Irsku a Lucembursku. Ve Spojeném království jsou podomní obchodníci osvobozeni jedině tehdy, když nabízejí chleba v předepsaném množství nebo jakékoli výrobky v hotovém balení ve stálém množství. V Estonsku se tato výjimka vztahuje na výrobky v hotovém balení ve stejném množství nebo o stejné hmotnosti nabízené nebo prodávané v pojízdné prodejně, kiosku nebo pouličním stánku.

A konečně maltské právní předpisy nestanoví žádnou odchylku přímo, ale zmocňují příslušný správní orgán (ředitele pro záležitosti spotřebitelů), aby určil, za jakých podmínek mohou být drobné maloobchodní podniky nebo jiné kategorie obchodníků osvobozeny od povinnosti označit jednotkovou cenu, pokud by se měla stát příliš obtížnou.

Dánsko, Finsko, Švédsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva a Polsko se rozhodly, že nepřijmou žádná zvláštní pravidla zaměřená na drobné maloobchodní podniky. Belgie, Itálie, Portugalsko a Španělsko zpočátku prováděly ad hoc režim pro drobné maloobchodní podniky, ale rozhodly se dále ho neobnovovat, jakmile skončilo přechodné období plánované pro zavedení eura. Kypr nedávno změnil vnitrostátní právní předpisy, aby odchylku zrušil.

Podle směrnice mohou členské státy zrušit povinnost označovat jednotkovou cenu u výrobků prodávaných drobnými maloobchodními podniky pouze na přechodné období. Česká republika je však jediným členským státem, jehož prováděcí právní předpisy uvádějí přesné

datum skončení platnosti této odchylky, a to den 1. května 2014. Řecké právní předpisy stanoví dobu trvání výjimky s odkazem na znění směrnice: osvobození od povinnosti označovat jednotkovou cenu tak platí až do doby, kdy podle článku 12 Společenství provede nový přezkum. Německá prováděcí opatření uvádějí přechodný charakter výjimky, aniž by přesně určovaly, jak dlouho bude platit. Ostatní členské státy zjevně neuvádějí, že odchylka se povoluje pouze na přechodné období, třebaže některé z nich výslovně uvedly, že se nejedná o trvalou odchylku.

Podle článku 12 uvedené směrnice a její preambule Komise vypracovala studii hodnotící dopad směrnice, která používání požadavků označování cen drobnými maloobchodními podniky výslovně zmiňuje. Studie označila možné překážky, které mohou drobným maloobchodním podnikům bránit v uvádění jednotkových cen a jejichž zdrojem mohou být nástroje a metody pro tvorbu cen. Nadměrnou zátěž při vypočítávání, úpravě a označování jednotkové ceny by mohly způsobit zejména ruční postupy tvorby cen u drobných obchodníků, kteří jim dávají přednost před počítačovými systémy. Přestože jsou nové technologie stále dostupnější, zdá se, že vzhledem k vysokým nákladům, nedostatečnému obratu a složitosti systémů nedokážou nejmenší maloobchodní podniky těžit z možných výhod tohoto vývoje.

Zdá se však, že existují důkazy, že tato zátěž by nemusela být nadměrná z pohledu cílů ochrany spotřebitele, které prosazuje směrnice. Studie vypracovaná Komisí ukazuje, že jen podstatná menšina (39 %) drobných maloobchodních podniků v patnácti starých členských státech považuje stanovení jednotkových cen za zátěž pro drobné obchodníky. Většina drobných maloobchodních podniků v patnácti starých členských státech souhlasí s tím, aby jednotková cena byla označena ve všech maloobchodních prodejnách, bez ohledu na jejich velikost. Drobné maloobchodní podniky, které již jednotkovou cenu označují, mají větší zájem na tom, aby uvádění jednotkových cen bylo povinné pro všechny drobné maloobchodní podniky, než ty, které využívají výhod odchylky.

S ohledem na možnou revizi směrnice Komise nepovažuje shromážděné důkazy za konečné. Studie se především musela zabývat standardně definovanými drobnými maloobchodními podniky (nanejvýš s dvaceti zaměstnanci), zatímco – vzhledem k neexistenci jednotného pojetí na úrovni Společenství – ve vnitrostátních právních řádech členských států se definice drobných maloobchodních podniků poněkud liší. Za druhé, studie se netýkala nových členských států, kde se drobné maloobchodní podniky mohou potýkat se specifickými problémy (ačkoliv, jak je uvedeno výše, čtyři z nich se rozhodly možnosti odchylky podle článku 6 nevyužít.)

7. ZÁVĚRY

Směrnice nevyvolala v žádném z členských států zásadní problémy s jejím prováděním. Byla provedena všemi členskými státy, i když v některých případech až po datu stanoveném v čl. 11 odst. 1, kterým je datum 18. března 2000. Ze studie vypracované Komisí vyplývá široká shoda v názoru, že směrnice přispěla ke zvýšení ochrany ekonomických zájmů spotřebitelů, jakkoli skutečný rozsah jejího dopadu zůstává nejasný.

Směrnice dává členským státům při tvorbě prováděcích opatření značnou volnost. Možnost vnitrostátních zákonodárných orgánů zvolit si své varianty právní úpravy je uvedena v několika článcích: v důsledku toho se vnitrostátní právní předpisy provádějící směrnici

v některých ohledech významně odlišují. Neplatí to však vždy: pro některá ustanovení přijala velká většina členských států na vnitrostátní úrovni stejná normativní řešení.

Výsledkem této volnosti je, že se členské státy příliš neopíraly o ustanovení článku 10 o minimální harmonizaci, které umožňuje členským státům přijmout nebo zachovat ustanovení, která jsou z hlediska informovanosti spotřebitelů a porovnání cen výhodnější, pokud jsou v souladu se Smlouvou. S ohledem na možnou revizi směrnice proto má Komise v úmyslu zvážit, zda je potřeba zachovat v článku 10 ustanovení o minimální harmonizaci.

Pokud jde o možnost osvobodit od povinnosti označovat jednotkovou cenou výrobky, u kterých to není vzhledem k jejich povaze nebo účelu vhodné, kontroly provedení odhalují velice roztříštěnou situaci: zatímco ve většině členských států jsou některé kategorie výrobků od povinnosti osvobozeny, existuje mnoho značně konkrétních výjimek, které není vždy možné podle znění čl. 5 odst. 1 přímo obhájit. To vede k nežádoucí nerovnosti v úrovni ochrany spotřebitele v Evropě, což si možná vyžádá další pokyny, které by stanovily, jaké výrobky nebo kategorie výrobků mohou podléhat povinnosti označení jednotkové ceny a/nebo jaké od ní mohou být osvobozeny.

A konečně, jak je uvedeno výše, má Komise v úmyslu vyslechnout názor zúčastněných stran na používání článku 6, se zvláštním ohledem na jeho dopad na obchodní činnost drobných maloobchodních podniků. Komise vítá zejména jakékoli názory na přetrvávající potřebu dočasné odchylky stanovené ve směrnici a na možnost zavést evropskou definici drobných maloobchodních podniků do právních předpisů.

Příloha

OTÁZKY KE KONZULTACÍM

Otázka A: Měla by se zachovat výjimka čl. 3 odst. 2?

Varianta 1: Lze říci, že označování jednotkové ceny výrobků uvedených v čl. 3 odst. 2 není důležité k tomu, aby spotřebitel mohl provést informovaný výběr na základě jednoduchého srovnání cen. Většina členských států totiž tyto výrobky vyřadila z oblasti působnosti vnitrostátních prováděcích opatření. Francie a Finsko této možnosti nevyužily a vytvořily pozitivní seznamy kategorií výrobků, na něž se nadále vztahuje povinnost označit jednotkovou cenu. Výsledkem je to, že ve většině případů nebude nutné označit jednotkovou cenu výrobků stanovených v čl. 3 odst. 2 ani v těchto zemích. Proto by mohlo být vhodné vyloučit tyto výrobky z oblasti působnosti směrnice a výjimku zrušit.

Varianta 2: Lze rovněž říci, že vhledem k tomu, že členské státy mají podle čl. 5 odst. 1 nadále možnost osvobodit od povinnosti označovat jednotkovou cenu výrobků, kde by takovéto označení nebylo vhodné, není třeba vyloučit tyto výrobky z oblasti působnosti směrnice. Ustanovení čl. 3 odst. 2 by mohlo být zcela zrušeno a členské státy by měly volnou ruku při určování, zda by jednotková cena těchto výrobků měla být podle čl. 5 odst. 1 označena.

Varianta 3: Třetí možností by bylo zachovat výjimku ve stávající podobě.

Otázka B: U kterých výrobků by mělo být povinné označit jednotkovou cenu?

Varianta 1: Členské státy přijaly různá stanoviska k tomu, které výrobky nemusí být označeny jednotkovou cenou, protože by takové označení vzhledem k povaze nebo účelu výrobků nebylo vhodné nebo by mohlo vést k záměně. Ačkoli může být takový postup v určitém ohledu oprávněný vzhledem k národním zvláštnostem, je patrně třeba vytvořit nějaké pokyny. Bylo by například možné vypracovat na evropské úrovni orientační nebo úplný seznam kategorií výrobků, u nichž není nezbytné jednotkovou cenu označit. Bude-li takový úplný seznam vypracován, mohl by se zrušit čl. 5 odst. 1.

Varianta 2: Druhou možností by bylo vypracovat na evropské úrovni seznam výrobků nebo kategorií výrobků, na něž se vztahuje povinnost označovat jednotkovou cenu. Takový pozitivní seznam by totiž určoval přesný rozsah působnosti směrnice a zabránil by jakékoli právní nejistotě ze strany spotřebitelů i podniků. Byl-li by takový seznam vypracován, mohl by se zrušit článek 5.

Varianta 3: Třetí možností by bylo vypracovat kritéria, k nimž by členské státy musely přihlédnout při provádění čl. 5 odst. 1. To by omezilo přílišnou volnost členských států a nebylo by třeba rušit článek 5.

Otázka C: Je třeba v této souvislosti zachovat specifická pravidla pro reklamu?

Varianta 1: Bylo by možné namítnout, že směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům zaručuje přiměřenou ochranu spotřebitelů proti jakékoli reklamě, která by je mohla uvést v omyl ohledně ceny výrobků. Pokud by se tak stalo, čl. 3

odst. 4 by mohl být zrušen. V tom případě budou muset příslušné vnitrostátní orgány zhodnotit, zda reklama uvádějící prodejní cenu, avšak nikoli cenu jednotkovou, výrobku, na nějž se vztahuje směrnice o označení ceny, může ovlivnit hospodářské chování průměrných spotřebitelů a přimět je k rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinili.

Varianta 2: Pokládá-li se označení jednotkové ceny v reklamě v jakémkoli případě za zásadní pro zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele, mohl by být čl. 3 odst. 4 zrušen a příslušný postup by se mohl přidat na černou listinu praktik, jež jsou vždy pokládány za nekalé podle směrnice 2005/29/ES. Avšak v zájmu zajištění rovnoměrného uplatňování černé listiny by se měl stanovit základní seznam výrobků, u nichž by se neuvedení jednotkové ceny v reklamě vždy pokládalo za nekalé.

<u>Otázka D</u>: Měla by být výjimka pro drobné maloprodejní podniky stálá? Pokud ano, měl by se zavést evropský pojem drobné maloobchodní podniky? Jak by měl být formulován?

Varianta 1: Směrnice umožňuje členským státům prominout drobným maloobchodním podnikům povinnost označit jednotkovou cenu pouze po omezené časové období, které upřesní vnitrostátní právní předpisy. První možností by bylo vyloučit všechny drobné maloobchodní podniky z oblasti působnosti této směrnice. Taková možnost však závisí na předpokladu, že povinnost označit jednotkovou cenu spotřebního zboží představuje pro takové podniky přílišné zatížení. V současné době Komise nemá důkazy, že by tomu tak bylo: jak výsledky studie, tak rozhodnutí mnohých členských států, které nevyužily výjimky, spíše ukazuje, že uvedená povinnost představuje zátěž navíc, tedy nikoli přílišné nebo nepřiměřené zatížení. Mají-li být drobné maloobchodní podniky vyloučeny z oblasti působnosti směrnice, měla by se v zájmu zajištění právní jistoty vytvořit přesná evropská definice takových podniků.

Varianta 2: Mohlo by se namítnout, že povinnost označit jednotkovou cenu nepředstavuje pro drobné maloobchodní podniky přílišné zatížení. V tom případě by se výjimka článku 6 mohla úplně zrušit.

Varianta 3: Konečně možnost odchylky uvedené v článku 6 by se měla dále rozšířit na určené období, tak aby se v budoucnu mohlo opět zhodnotit, zda technický pokrok zmírňuje zatížení, jež nesou drobné maloobchodní podniky při označování jednotkové ceny. V tomto případě by rovněž mohlo být nezbytné stanovit období, v němž výjimka bude platná, a rovněž podniky, které jí mohou využívat.

<u>Otázka E</u>: Mělo by se zachovat ustanovení o minimální harmonizaci?

Varianta 1: Mohlo by se říci, že členské státy téměř nevyužily možnosti zavést nebo zachovat přísnější pravidla na ochranu spotřebitele v oblasti, již směrnice harmonizuje, a proto je zde prostor k úplnému sladění režimu označování cen, což zajistí jak vysokou úroveň ochrany spotřebitele, tak úplnou integraci trhu.

Varianta 2: Zrušení ustanovení článku 10 by omezilo volnost členských států při provádění směrnice. Kromě toho Komise v této fázi nemá jednoznačný důkaz, že stávající rozdíly ve vnitrostátních právních předpisech ohledně označování cen na spotřebním zboží vytvářejí značné překážky vnitřnímu trhu a brání přeshraničnímu obchodu.